

2 HP Cabinet Decisions
- ८०० आरक्षकाणां, १,०००
रोगीमित्राणां च पदानि
पूरयिष्यन्ते

अभिनेतुः धर्मेन्द्रस्य ८९ वयसि निधनम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रतिष्ठितः अभिनेता धर्मेन्द्रः चिरकालं यावत् रोगी आसीत्, सः ८९ वर्षे स्वर्गं गतः। दुःखदं यत् तस्य जन्मदिवसः दिसम्बर-मासस्य ८ दिनाङ्के आसीत्, परन्तु सः तस्मात् समयात् पूर्वं प्रस्थितवान् तस्य मृत्युः चलचित्र-जगति आघाततरङ्गं प्रेषितवान् अस्ति। यद्यपि तस्य परिवारेण आधिकारिकं वक्तव्यं न निर्गतं तथापि वार्तासंस्थाः तस्य पुष्टिं कृतवन्तः। धर्मेन्द्रः प्रायः ३०० चलचित्रेषु अभिनयं कृतवान्, तेषु ८५ तः अधिकाः चलचित्राः सुपरहिट् सन्ति। "शोले" इत्यस्मिन् वीररूपेण तस्य भूमिका लोकप्रियस्मृतिः एव अस्ति। धर्मेन्द्रस्य मृत्योः कारणात् देओलपरिवारसहितस्य सम्पूर्णं चलचित्रक्षेत्रे आघाततरङ्गाः प्रेषिताः। धर्मेन्द्रः आयुःसम्बद्धानां रोगानाम् कारणात् किञ्चिकालं यावत् मुम्बईनगरस्य ब्रीच् कैण्डी-चिकित्सालये प्रवेशितः आसीत्। तदनन्तरं गृहे एव तस्य चिकित्सा कृता, परन्तु अधुना तस्य निधनस्य वार्ता उत्पन्ना अस्ति। निर्माता करणजोहरः सोशल मीडिया पोस्ट् माध्यमेन दिग्गजनटस्य धर्मेन्द्रस्य मृत्युविषये सूचनां दत्तवान्। प्राप्तवार्तानुसारं मुम्बईनगरस्य पवनहंसस्य शवदाहगृहे प्रसिद्धस्य अभिनेतुः धर्मेन्द्रस्य अन्तिमसंस्कारः कृतः यत्र तस्य पत्नी हेमा मालिनी, पुत्री एशा, पुत्रौ सनी, बॉबी देओल तथा निकटपरिवारस्य सदस्याः उपस्थिताः आसन्। दीर्घकालं यावत् व्याधेन पीडितः ८९ वर्षीयः धर्मेन्द्रः स्वनिवासस्थाने अन्तिमश्वासं गृहीतवान्। अमिताभ बच्चन, सलीम खान, सलमान खान, संजय दातः, अक्षयकुमारः, अनिलकपूरः, सिद्धार्थ रॉय कपूरः, शबाना आज़मी, दीपिका पादुकोण, रणवीरसिंहः, आमिर खान इत्यादयः अनेकाः प्रमुखाः चलचित्रकलाकाराः तस्मै श्रद्धांजलिम् अर्पितवन्तः।

3 हिमाचले कदा भविष्यति पंचायत-निर्वाचनम्? सर्वकारेण आचारसंहिता कथं परिहृता? किं मन्त्रिमण्डलस्य निर्णयः द्वन्द्वं गभीरं करिष्यति?

न्यायाधीशः सूर्यकान्तः भारतस्य ५३तमः मुख्यन्यायाधीशत्वेन शपथं ग्रहीतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - न्यायाधीशः सूर्यकान्तः भारतस्य ५३तमः मुख्यन्यायाधीशत्वेन शपथं ग्रहीतवान्। राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः इत्यनया राष्ट्रपतिभवेन न्यायमूर्तिः सूर्यकान्त इत्यस्मै पदस्य शपथग्रहणं कारितम्। न्यायाधीशः सूर्यकान्तः न्यायमूर्ति बी.आर. गवई इत्यस्य स्थाने मुख्यन्यायाधीशत्वेन शपथं कृतवान् अस्ति। अस्मिन् शपथसमारोहे उपराष्ट्रपतिः सी.पी. राधाकृष्णन, प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी, लोकसभाध्यक्षः ओम बिरला, अमितशाहः, राजनाथसिंहः, जे.पी.नड्डा इत्यादिः गणमान्याः उपस्थिताः आसन्। १९६२ तमे वर्षे हरियाणा-राज्यस्य हिसार-नगरे जन्म प्राप्य न्यायाधीशः सूर्यकान्तः १९८४ तमे वर्षे हिसार-जिल्ला-न्यायालये विधि-अभ्यासं कर्तुं आरब्धवान्। सः संवैधानिक-सेवा-नागरिक-विषयेषु विशेषज्ञः अस्ति। सः अनेकविश्वविद्यालयानाम्, बोर्डानाम्, निगमानाम्, बित्तकोषानां, उच्चन्यायालयस्य च प्रतिनिधित्वं कृतवान्। न्यायाधीशं सूर्यकान्तं २००० तमे वर्षे हरियाणाप्रदेशस्य कनिष्ठतमः महाधिवक्ता रूपेण कार्यमकरोत्। सः २००४ तमे वर्षे पञ्जाब-हरियाणा-उच्चन्यायालयस्य स्थायी न्यायाधीशत्वेन उन्नतः अभवत्। न्यायाधीशः सूर्यकान्तः २०१८ तमे वर्षे हिमाचलप्रदेश-उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशरूपेण नियुक्तः। २०१९ तमे वर्षे मई-मासे सर्वोच्चन्यायालयस्य न्यायाधीशत्वेन उन्नतः अभवत्।

5 गीतायाः सन्देशः केवलं देशस्य सीमासु एव सीमितः नास्ति किन्तु सम्पूर्णस्य विश्वस्य कृते ग्रन्थः अस्ति - रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः

भारतीयमहिलाकबड्डीदलेन द्वितीयमहिलाकबड्डी-विश्वकप २०२५ इत्यस्मिन् प्राप्तः विजयः

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतीयमहिला-कबड्डीदलेन द्वितीयमहिलाकबड्डीविश्वकप २०२५ इत्यस्मिन् निरन्तरम् उत्तमं प्रदर्शनं कृत्वा अन्तिमक्रीडायां चीनी ताइपे दलं पराजयित्वा इतिहासस्य निर्माणं कृतम्। भारतीयदलः सम्पूर्णं स्पर्धायां अनुशासितं, आक्रामकं, सन्तुलितं च प्रदर्शितवान्। दलस्य मार्गदर्शनं मुख्यप्रशिक्षकः तेजस्वी, सहायकप्रशिक्षिका प्रियङ्का च अकरोत्। अस्मिन् ऐतिहासिकसिद्धौ हिमाचल-प्रदेशस्य पञ्च क्रीडकाः महत्त्वपूर्णा भूमिकां निर्वहन्ति स्म। भारतीयदलस्य कप्तानः रितुनेगी उपकप्तानः पुष्पराणा च हिमाचलस्य क्रीडाके स्तः। चम्पा ठाकुर,

भावना ठाकुर, साक्षी शर्मा च अपि दलस्य सफलतायां प्रमुखां भूमिकां निर्वहन्ति स्म। सम्पूर्णं प्रतियोगितायां सशक्तं प्रदर्शनं कृतवन्तः कप्तान रितुनेगी इत्यनया स्पर्धायै उच्चस्तरिया रणनीतिः, संतुलनं, नेतृत्वं च निर्वाहितम्, उपकप्तानः पुष्पराणा च स्वस्य तीक्ष्ण-आक्रमणेन, उत्तम-रक्षया च उत्तमं प्रदर्शनं कृतवती। एतेषां पञ्चानां हिमाचलक्रीडकानां प्रदर्शनं दलस्य सामर्थ्यं बहुगुणितम्। सम्पूर्णं प्रतियोगितायां भारतीयदलेन प्रत्येकस्मिन् मेलने अनुशासनस्य, आक्रामकतायाः, सामूहिककार्यस्य च सम्यक् सन्तुलनं प्रदर्शितम्।

सुभाषितम्

एकेनापि गुणवता,
विद्यायुक्तेन साधुना।
कुलं पुरुषसिंहेन,
चन्द्रेणेव प्रकाश्यते।।

अर्थात्- यदि किसी विद्वान और सज्जन व्यक्ति में एक भी गुण हो तो वह एक सिंह के समान प्रभावशाली व्यक्तित्व वाला होता है और अपने कुल को वैसे ही प्रकाशित करता है जिस प्रकार चन्द्रमा आकाश को प्रकाशित करता है।

हिमसंस्कृतवार्ता:

हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य
एकवर्षस्य सदस्यता

१०० ₹

One year subscription to the daily
Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees

To subscribe, text us a message
saying hello on the number below.

7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते,
राजनैतिक-सांस्कृतिकविचारणाञ्च
कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति।

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्

जसवंत कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे

कल्या कोटला जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रव्यवाहरसङ्केतः-५७७५११

सङ्केतः- प्रबन्धनिदेशिका- शिवानी शर्मा हिमसंस्कृतम्

रविवासरे इरान-विरुद्धे सेमीफाइनल्-क्रीडायां प्रारम्भिकनिमेषेभ्यः आरभ्य भारतीयक्रीडकानां वर्चस्वं आसीत्। तेषां आक्रमणं, रक्षां, सर्वाङ्गं च रणनीतयः विपक्षस्य पुनः प्राप्तुं न शक्नुवन्ति स्म। हिमाचलप्रदेशकबड्डी संघस्य महासचिवः कुलदीपराणा इत्यनेन दलस्य राज्यस्य च क्रीडाकेभ्यः अस्याः विलक्षणस्य उपलब्धेः शुभकामनाः प्रदत्ताः। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य कन्याः अन्ताराष्ट्रीयमञ्चे उत्तमं प्रदर्शनं कृत्वा राज्याय गौरवम् आनयन्ति। सः अवदत् यत् कप्तानस्य रितुनेगी इत्यस्याः, उपकप्तानस्य पुष्पराणा इत्यस्याः च नेतृत्वे भारतीयदलेन अनुशासिता, आक्रामका, सन्तुलिता च क्रीडां प्रदर्शिता। चीनी ताइपे-विरुद्धं अन्तिमा क्रीडा अत्यन्ता रोमाञ्चकारी आसीत्। दलस्य क्रीडा नेतृत्वं च देशे सर्वत्र क्रीडाप्रेमिणां मध्ये विश्वकपविजयस्य उत्साहं प्रवर्धयति।

HP Cabinet Decisions - ८०० आरक्षकाणां, १,००० रोगीमित्राणां च पदानि पूरयिष्यन्ते

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशे राज्यनिर्वाचन-आयोगस्य प्रतिबन्धस्य अभावेऽपि राज्यसर्वकारेण सोमवासरे मन्त्रिमण्डलसभायां पंचायतानां पुनर्सङ्घटनं पुनर्समीकरणं च अनुमोदितम्। यद्यपि अस्मिन् विषये पूर्वमेव आदेशः निर्गताः आसन् तथापि अधुना मन्त्रिमण्डलेन तस्य अनुमोदनं कृतम् अस्ति। मन्त्रिमण्डलेन कुलम् २००६ पदानि पूरयितुं अपि निर्णयः कृतः, येषु ८०० पुलिसारक्षकाः, १,००० रोगीमित्राणि च सन्ति। टाण्डाचिकित्सामहाविद्यालये विशेषविशेषज्ञताविभागे (सुपर स्पेशलिटी) २४ वरिष्ठावासीयपदानि, हमीरपुरे च ७३ पदानि पूरयिष्यन्ते। मनरेगायाः अन्तर्गतं कार्यदिनानि शतदिनात् १५० दिवसान् यावत् वर्धितानि सन्ति। सोमवासरे सचिवालयमुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खोः अध्यक्षतायां मन्त्रिमण्डलसभायां आपदाग्रस्तपरिवारेभ्यः गृहसामग्रीणां हानिः क्षतिपूर्तिः ७०,००० रुप्यकात् एकलक्षरूप्यकाणि यावत् वर्धयितुं निर्णयः कृतः। अग्रिप्रकोपस्य सन्दर्भे पूर्णतया क्षतिग्रस्तानां गृहाणां कृते अपि ७ लक्षरूप्यकाणां विशेषाश्रयसंकुलस्य निर्णयः कृतः। आपत्सु राज्ये हेलिकॉप्टरसेवाप्रदानाय वायुसेनायाः कृते ₹४.३२ कोटिरूप्यकाणां अनुमोदनं कर्तुं निर्णयः अभवत्। मन्त्रिमण्डलेन राज्यस्य पंचायतानां पुनर्सङ्घटनं, हमीरपुरमण्डले बमसन-हमीरपुर-विकासखण्डयोः पुनर्सङ्घटनयोः अपि अनुमोदनं कृतम्।

मन्त्रिमण्डलस्य सत्रे कुलम् ६४ कार्यसूचनाविषयेषु निर्णयाः कृताः। मनरेगा-अन्तर्गतं प्रतिवर्षं १५० दिवसान् जीविकां दातुं निश्चयं कृतम्। अस्य अन्तर्गतं सुरक्षाभूमिः (रिटैनिंग वॉल) इत्यादीनां व्यक्तिगतकार्यस्य कृते ₹२ लक्षपर्यन्तं प्रदातुं अपि निर्णयः कृतः। स्वास्थ्यसंस्थासु उत्तमसेवाः सुनिश्चित्य स्वास्थ्यविभागे एकसहस्रं रोगीमित्राणां नियुक्तिः मन्त्रिमण्डलेन अनुमोदिता। पुलिसविभागे ८०० हवलदारपदानां निर्माणं पूरणं च मन्त्रिमण्डलेन अनुमोदितम्। सोलनमण्डलस्य कण्डाघाटस्य सिरमौरमण्डलस्य राजगढे च उप-अग्रिशामककेन्द्राणि उद्घाटयितुं ४६ पदानाम् निर्माणं पूरणं च चतुर्णां अग्रिनिविदानां क्रयणं च अनुमोदनं दत्तम्। सभायां जलशक्ति तथा लोक निर्माणविभागे कनिष्ठ-अभियंता

सिविल इत्यस्य १५० पदानि सेवाप्रशिक्षु रूपेण पूरयितुं निर्णयः अभवत्। सभायां डॉ. राधाकृष्णनशासकीय-चिकित्सा-महाविद्यालये, हमीरपुरे नव सुपर-विशेषताविभागानाम् निर्माणं, आचार्याणां, सहायकाचार्याणां, वरिष्ठनिवासिनां च ७३ पदानाम् निर्माणं, पूरणं च अनुमोदितम्। डॉ. राजेन्द्रप्रसादशासकीयचिकित्सा महाविद्यालयः, टाण्डा, काङ्गड़ा इत्यत्र सुपर-विशेषताविभागस्य वरिष्ठनिवासिनः २७ पदं निर्माय पूरयितुं च निर्णयः कृतः। नेरचौकचिकित्सा महाविद्यालये नूतनं पुलिसकेन्द्रम् उद्घाट्य आवश्यकानि पदस्थानानि निर्मातुं पूरयितुं च अनुमोदनं दत्तम्। तत्रैव पुलिसविभागे कनिष्ठकार्यालयसहायकस्य (आईटी) पञ्च पदानि, क्षेत्रीयन्यायिकविज्ञानप्रयोगशालायां उत्तरपरिधिस्थे धर्मशालायां डिजिटलन्यायिकसुविधायाः पञ्चपदानि च पूरयितुं अनुमोदनं कृतम्।

४० प्रतिशतं दिव्याङ्गानाम् सामाजिकसुरक्षापेंशनस्य पात्रतायाः नियमेषु शिथिलीकरणस्य निर्णयः

मन्त्रिमण्डलेन ४० प्रतिशतं वा अधिकं वा सर्वेभ्यः व्यक्तिभ्यः सामाजिकसुरक्षापेंशनं प्रदातुं पात्रतायाः नियमेषु शिथिलीकरणस्य निर्णयः कृतः। विकलाङ्गानाम् मातापितरः सर्वकारीयस्य, अर्धसर्वकारीयस्य, बोर्डस्य, निगमस्य वा कर्मचारिणः अथवा पेन्शनधारकाः भवेयुः इति पूर्वं पात्रतायाः आवश्यकता निरस्ता अभवत् नियमः आसीत् यत् यदि कोऽपि परिवारस्य सदस्यः सर्वकारीय, अर्धसर्वकारीकार्यं पदं धारयति, अथवा बोर्डस्य निगमस्य वा कर्मचारी वा पेन्शनभोगी वा भवति तर्हि ते सामाजिकसुरक्षापेंशनं न प्राप्नुयुः।

सहस्रं पेट्रोल-डीजल-टैक्सी-वाहनानि विद्युत्-टैक्सी-रूपेण परिवर्तयिष्यति सर्वकारः

राजीवगान्धी स्वरोजगारस्टार्टअप योजना-२०२३ इत्यस्य अन्तर्गतं १,००० पेट्रोल-डीजल-टैक्सी-इत्येतत् विद्युत्-टैक्सी-रूपेण परिवर्तयितुं ४० प्रतिशतं अनुदानं दातुं सभायां निर्णयः कृतः।

बनखण्ड्यां नूतनं कानूनगोवृत्तं निर्मातुं निर्णयः

मन्त्रिमण्डलेन काङ्गड़ामण्डलस्य हरिपुरतहसीलतः हरिपुर-बिलासपुर-कानूनगो-वृत्तयोः विभाजनं कृत्वा बनखण्ड्यां नूतनं कानूनगो-वृत्तं निर्मातुं निर्णयः कृतः।

मादकद्रव्यस्य दुरुपयोगं निवारयितुं एकीकृतकार्यदलस्य निर्माणं भविष्यति

मादकद्रव्यविरोधी कार्यदलस्य विशेषकार्यदलेन सह विलयस्य गृहविभागस्य अन्तर्गतं एकीकृतविशेषकार्यदलस्य निर्माणस्य निर्णयः कृतः। उद्देश्यं परिचालनदक्षतां वर्धयितुं औषधसम्बद्धप्रकरणानाम् निवारणाय प्रभावी एजेन्सी निर्मातुं च अस्ति। पंचायतस्तरस्य चिट्ठाविरोधी अभियानस्य आरम्भार्थमपि अनुमोदनं दत्तम्।

देहरानगरं स्थानान्तरिताः इति महत्त्वपूर्णाः वार्ताः उद्भूताः। बौद्ध अध्ययनम्, हिन्दू अध्ययनम्, आदिवासी अध्ययनम् इत्येतेषां पीजी पाठ्यक्रमाः अपि स्थानान्तरिताः। परन्तु देहरानगरे अधिकांशविषयेषु छात्राः नामाङ्कनं कर्तुं असफलाः अभवन्। फलतः केन्द्रीयविश्वविद्यालयप्रशासनेन बौद्ध-जनजातीय-अध्ययनेन सह हिन्दू-अध्ययनं धर्मशालायां धौलाधर-परिसरं प्रति स्थानान्तरितम् अस्ति। देहरायां प्रस्तावितेषु अनेकेषु विषयेषु छात्राः नामाङ्कनं न कुर्वन्ति, येन प्रस्ताविते धर्मशालापरिसरस्य विषये गम्भीराः प्रश्नाः उत्थापिताः सन्ति।

HP Vidhan Sabha Session- विधानसभायाः शिशिरसत्रं बुधवासरात्, अग्रिमेषु १० दिवसेषु धर्मशालातः कार्यं करिष्यति सर्वकारः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशस्य विधानसभायाः शिशिरसत्रस्य आरम्भः बुधवासरे धर्मशालानगरस्य तपोवने भविष्यति। सत्रे भागं ग्रहीतुं सर्वकारः मंगलवासरे अपराह्णे शिमलातः प्रस्थस्यति, आगामिषु १० दिवसेषु धर्मशालानगरे एव तिष्ठति। समाचारानुसारं केचन प्रशासिकाधिकारिणः सोमवासरे सत्राय धर्मशालानगरं प्रति प्रस्थिताः, अन्ये तु मंगलवासरस्य अपराह्णपर्यन्तम् आगमिष्यन्ति। काङ्ग्रेस-भाजपा-विधायकदले शीतकालीनसत्रात् पूर्वं स्वस्य भविष्यस्य रणनीतयः निर्मास्यतः। काङ्ग्रेसविधायकदलस्य सभायाः अध्यक्षता मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खः करिष्यति, भाजपासमागमस्य अध्यक्षता विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः करिष्यति। राज्ये वर्तमान-राजनैतिकवातावरणं दृष्ट्वा सत्ताधारीपक्षस्य विपक्षस्य च मध्ये सदने द्वन्द्वः भविष्यति इति अपेक्षा अस्ति। अस्मिन् सत्रे विपक्षः विधिव्यवस्था, निर्वाचनप्रतिश्रुतिः, शिक्षा, स्वास्थ्यं, जीविकाः, आपदः, दुर्बलमार्गस्य स्थितिः, मादकद्रव्यस्य व्यापारः, कर्मचारिणां पेन्शनभोक्तृणां च विषयेषु सर्वकारं लक्ष्यं स्थापयितुं प्रयतते। विगतत्रिवर्षेषु प्राप्ताः उपलब्धयः सदने प्रस्तुत्य विपक्षस्य प्रश्नानाम् उत्तरं दातुं च सर्वकारः रणनीतिं स्वीकुर्यात्। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुक्खः अपि मंगलवासरे धर्मशालानगरं प्रति प्रस्थस्यति। तथैव अधिकांशः मन्त्रिणः विधायकाः च नवम्बर २५ दिनाङ्के धर्मशालाम् आगमिष्यन्ति।

बृहत्तमं शिशिरसत्रम्

नवम्बर २६ तः दिसम्बर ५ पर्यन्तं धर्मशालायाम् आयोजितं एतत् अद्यपर्यन्तं बृहत्तमं शिशिरस्य सत्रं भविष्यति। अस्मिन् सत्रे अष्टाभ्यासाः भविष्यन्ति। तदनन्तरं सुखसुसर्वकारः मण्डीमण्डले ११ दिसम्बर दिनाङ्के आयोजितस्य कार्यक्रमस्य सज्जतां आरभेत, येन स्वस्य त्रिवर्षीयकार्यकालः समाप्तः भविष्यति। बुधवासरात् आरभ्य राज्यसचिवालये जनानां गमनागमने न्यूनता दृश्यते।

२८ दिनाङ्के विरोधं करिष्यन्ति पेन्शनभोगिनः

शिशिरसत्रे विभिन्नाः संस्थाः, संघाः च विभिन्नैः उपायैः सर्वकारेण सह स्वायचनायाः स्थापनं करिष्यन्ति। अस्मिन् सत्रे पेन्शनभोगिनः स्वस्य लम्बितयाचनानां विषये २८ दिसम्बर दिनाङ्के सर्वकारस्य विरुद्धं विरोधं करिष्यन्ति। तदतिरिक्तं विभिन्नानि प्रतिनिधिमण्डलानि मुख्यमन्त्रिणां, मन्त्रिभिः च सह मिलित्वा तेषां याचनानां विषये सूचयिष्यन्ति।

बौद्ध-जनजातीय-अध्ययनेन सह हिन्दु-अध्ययनं धर्मशालायां धौलाधर-परिसरं प्रति स्थानान्तरितम्

केन्द्रीयविश्वविद्यालयं धर्मशालां देहरानगरं स्थानान्तरयितुं सज्जता प्रचलति। इदानीं अगस्तमासे आरब्धस्य शैक्षणिकसत्रस्य कृते विभिन्नविभागाः विषयाः च

हिमाचले कदा भविष्यति पंचायतनिर्वाचनम् ? सर्वकारेण आचारसंहिता कथं परिहृता? किं मन्त्रिमण्डलस्य निर्णयः द्वन्द्वं गभीरं करिष्यति?

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

हिमाचलप्रदेशमन्त्रिमण्डलेन पंचायतानां पुनर्संरुद्धनार्थं अनुमोदनं कृतम्। एतद् अनुमोदनं हिमाचलप्रदेश-राज्यनिर्वाचन-आयोगेन आदर्शाचारसंहितायां धारा १२.१ अन्तर्गतं पंचायतानां नगरीयस्थानीयसंस्थानां च सीमासु किमपि परिवर्तनस्य प्रतिबन्धस्य स्थापनान्तरं कृतमस्ति। एतादृश्यां परिस्थितौ पंचायतसीमासु परिवर्तनस्य कारणात् ३१ जनवरीमासे निर्धारितसमयान्तरे निर्वाचनं कर्तुं न शक्यते। फलतः अप्रैल-मई मासेषु पंचायतनिर्वाचनं भवितुमर्हति। अस्य मुख्यकारणम् अस्ति यत् इदानीं सम्पूर्णा निर्वाचनप्रक्रिया पुनः आरभ्यते।

पंचायतेभ्यः नूतनाः प्रस्तावाः आमन्त्रयिष्यन्ते

पंचायतानां पुनर्संरुद्धनार्थं मन्त्रिमण्डलेन अनुमोदनं कृत्वा पंचायतसीमासु परिवर्तनार्थं नूतनपञ्चायतानां निर्माणार्थं च प्रस्तावाः नवीनतया याचिताः भविष्यन्ति। ततश्च पंचायतानां पुनर्संरुद्धनस्य अनुमोदनानन्तरं आक्षेपाणां परामर्शानां च कृते न्यूनातिन्यूनं सप्ताहद्वयं दीयते।

मतदातासूचौ प्रत्यक्षः प्रभावः

सीमासु परिवर्तनेन मतदातासूचौ प्रत्यक्षः प्रभावः भविष्यति। मतदातासूचीनां प्रारूपः सीमापरिवर्तनस्य जनसंख्यापरिवर्तनस्य च आधारेण भविष्यति। राज्यस्य उपायुक्ताः राज्यनिर्वाचन-आयोगस्य निर्देशानुसारं निर्गताः मतदातासूचिकाः अद्यापि न सूचितवन्तः।

सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्देशानुसारं षण्मासात् पूर्वम् अगस्तमासस्य प्रथमे दिने निर्वाचनप्रक्रिया आरम्भा

हिमाचलप्रदेश-राज्यनिर्वाचन-आयोगेन सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्देशानुसारं पंचायतानां नगरीयस्थानीयनिकायानां च कार्यकालस्य समाप्तेः षण्मासपूर्वं २०२५ तमस्य वर्षस्य अगस्तमासस्य प्रथमदिनाङ्के निर्वाचनप्रक्रिया आरम्भा। आपदाकारणात् अङ्गीकृतानां पंचायतानां पुनर्संरुद्धनार्थं प्रायः मासद्वयं यावत् समयः अभवत्। तत्रापि पुनर्संरुद्धनं न सञ्जातम्।

"लौकिकन्यायकोशः" "अर्धवैशसन्यायः"

वैशसं नाम हिंसा। कुक्कुट्याः अर्धभागं मारयित्वा तस्य भोजनार्थम् उपयोगः करणीयः अपरः भागः अण्डानां कृते रक्षणीयः इति कोऽपि चिन्तयति चेत् मूर्खत्वमेव खलु। कुक्कुटी भोजनार्थं पूर्णतः मारणीया किंवा अण्डानां कृते रक्षणीया इति एकतरस्य एव ग्रहणं करणीयम्। अर्धभागः मारणीयः अर्धभागः रक्षणीय इति तु अत्यन्तम् असंभवम्।

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे / महाराष्ट्रम्

राज्यनिर्वाचन-आयोगेन एताः प्रक्रियाः सम्पन्नाः

पंचायतीराजसंस्थानां ३५७७ ग्रामपंचायतानाम्, ९९० पंचायतसमितीनाम्, ११ जिलापरिषदाम्, ७१ नगरीयनिकायानां सीमांकनप्रक्रियाः सम्पन्नाः, अन्तिमं प्रकाशनं च जातम्।

विधानानुसारं ३,५४८ ग्रामपञ्चायतानां ७० नगरीयनिकायानां च मतदातासूचिकाः निर्मिताः सन्ति। २९ ग्रामपञ्चायतानां मतदातासूचयः १ दिसम्बर दिनाङ्के प्रकाशिताः भविष्यन्ति, एकस्य नगरीयनिकायस्य कृते च ७ दिसम्बर दिनाङ्के प्रकाशिताः भविष्यन्ति।

पंचायतानां कार्यकालः ३१

जनवरीदिनांके समाप्तिं गच्छति

पंचायतीराजसंस्थानां कार्यकालः ३१ जनवरी, २०२६ दिनाङ्के समाप्तः भवति। ५० नगरीयनिकायानां कार्यकालः १८ जनवरी, २०२६, धर्मशाला, पालमपुरं, मण्डी, सोलनम् इत्येतेषां चतुर्णां नगरनिगमानां १३ अप्रैल, २०२६, तथा अम्ब, चिड़गांव, कण्डाघाट, नेरवा, निर्मण्ड इत्येतेषां नगरपञ्चायतानां कार्यकालः १६ अप्रैल २०२६ दिनांके समाप्तः भवति।

पंचायतनिर्वाचनस्य प्रमुखबिन्दवः

•३,५७७ ग्रामपंचायतानां सीमांकनं सम्पन्नम्।

•३,५४८ पंचायतानां मतदातासूचयः सज्जाः।

•२९ पंचायतानां एकस्य नगरीयनिकायस्य च मतदातासूचयः दिसम्बरमासे प्रकाशिताः भविष्यन्ति।

आपदाप्रबन्धनविधानस्य अन्तर्गतं

प्रतिबन्धः अप्रभावी इति मन्त्री वदति

राजस्वमन्त्री जगतसिंह नेगी इत्यनेन पंचायतीराजसंस्थानां नगरीयसंस्थानां च सीमापरिवर्तनविषये निर्वाचन-आयोगस्य प्रतिबन्धस्य विषये उक्तं यत् राज्ये आपदाप्रबन्धनविधानं प्रचलति। फलतः एषः प्रतिबन्धः वैधः नास्ति। सः अवदत् यत् पंचायतेषु परिवर्तनसम्बद्धेषु पुनः प्रस्तावाः याचिताः भविष्यन्ति, नूतनानां पंचायतानां निर्माणमपि भवितुम् अर्हति।

वयं इच्छामः यत् निर्वाचनं

समये एव भवतु- अनिरुद्धः

ग्रामीणविकासः तथा पंचायतीराजमन्त्री अनिरुद्धसिंह इत्यनेन उक्तं यत् वयं इच्छामः यत् निर्वाचनं समये एव भवतु। न्यायालये एषः विषयः लम्बितः अस्ति, राज्ये आपदाप्रबन्धनविधानम् अपि प्रचलति।

राज्यस्य चिकित्सा-महाविद्यालयेषु मादक-द्रव्यनिवारणाय पुनर्वास-सेवायै समर्पितं कक्षमपि नास्ति - विपक्षनेताजयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता - डॉ पद्मनाभः, शिमला।

पूर्वमुख्यमन्त्री तथा नेताप्रतिपक्षः जयरामठाकुरः अवदत् यत् मादक-द्रव्य-विरोधाय यत् युद्धं प्रवर्तते तस्मिन् सर्वकारः सम्पूर्णतया गम्भीरा नास्ति। केवलं शीर्षक-लाभार्थं कार्यक्रम-व्यवस्थापनरूपेण प्रचार एव क्रियते। अद्य एव वार्तापत्रेषु पठितं यत् शिमला-जिलायाः ४१२ ग्राम-पञ्चायतमध्ये २६५ पञ्चायतेषु मादक-द्रव्यस्य जालम् विस्तीर्णम्। तेषु १४५ पञ्चायतेषु तस्य गभीरप्रवेशो जातः। राज्य-पुलिसेन एव पञ्चायताः त्रीभिः वर्गैः विभाजिताः। अद्यापि एकः दुःखदायकः प्रसङ्गः प्रकाशमानो यत्र चिट्ठेति मादक-द्रव्यस्य कारणात् त्रयः सन्ततयः विनष्टाः इति ज्ञातम्। काङ्गडाया अपि तुल्यः प्रसङ्गः अभवत् यदा एकं मातरं स्वपुत्रस्य दीनावस्थां दृष्ट्वा नशाक्रयणाय बाध्यां कृत्वा सा कारागारं प्राप्ता। एते सर्वे प्रसङ्गाः अतीव वेदनाजनकाः। गतसप्ताहे नशा-निवारण-केंद्रे एकस्य पुरुषस्य मार्जनात् मृत्युप्राप्ता — एतस्मात् सर्वकारस्य मादकद्रव्य-विरोधे गाम्भीर्यम् संशयगम्यम् जातम्। अस्मिन् प्रदेशे न ज्ञायते कति युवकाः असमये एव मादक-द्रव्यस्य कारणात् मृत्युमुपगताः। जयरामठाकुरः अवदत् — पुनर्वास-केन्द्रेषु उपचारनाम्ना हिंसाया अगणिताः प्रसङ्गाः दृश्यन्ते, यत्र केचन मृत्युम् अपि प्राप्तवन्तः। पुनर्वास-केन्द्राणां नाम्ना अराजकता चरमे वर्तमानास्ति। केचन केन्द्राणि अपि हिंसाचारस्य कारणेन बंदीकृताणि। एषु केन्द्रेषु नशा-निवारणस्य नाम्ना युनः प्रति मार्जनमेव क्रियते। न औषधानि न चिकित्सक-दर्शनम् — किञ्चन न प्रदत्तम्। प्राप्त-सङ्ख्यानुसारं राज्यस्य नवजनपदेषु १०२ पंजीकृतानि निजी-नशा-पुनर्वास-केन्द्राणि सन्ति, तेषु ४० केन्द्राणि बंदीकृतानि। निजी-निवारण-केन्द्राणां दोषानां मूलं केवलं तदेव — यत् सर्वकारीय-क्षेत्रे एतादृशी प्रभावी-सेवा उपलब्धा नास्ति। राज्यस्य कश्चनपि चिकित्सा-महाविद्यालयः मादकद्रव्य-उपचारार्थं पृथक् विभागं न धारयति। मनोरोग-विभागः एव एतत् विषयं व्यवहरति। न मनोचिकित्सा-विभागे शय्यासंख्या वर्धिता। न कश्चन समर्पितः कक्षमपि अस्ति। अतः जनाः निजी-क्षेत्रे अधिकं धनं व्ययितुं बाध्यन्ते —

प्रतिमासं २५ सहस्र-रूप्यकाणि यावत् व्ययः भवति। जयरामठाकुरः उक्तवान् — समाजस्य तथा सर्वकारस्य संयुक्त-प्रयत्नं विना मादक-द्रव्य-विरोध-युद्धं जेतुं न सरलम्। समाजः अस्मिन् युध्यति — मातरः अपि स्वसुतान् पुलिस-कर्मचारिणां सम्मुखे समर्पितवत्यः। किन्तु एतादृशे महान् संघर्षे सर्वकारस्य भूमिका स्पष्टा न दृश्यते। सर्वकार केवलं शीर्षक-प्रबन्धने व्यप्रा, यदा तु मादक-द्रव्यं रक्तबीजवत् सर्वत्र प्रसृतम्। अद्य दशा एषा — राज्यस्य षट्सु वैदयकीय-महाविद्यालयेषु एकमपि समर्पितं पुनर्वासन-कक्षं नास्ति।

अन्ते जयरामठाकुरः अवदत् — मनोचिकित्सा-विभागेषु सर्वकारेण एकोऽपि शय्यायाः वृद्धिः न कृता। विरहीनाः जनाः निजी-उपचार-केंद्रेषु गन्तुं न शक्ताः — तेषां दशा अत्यन्तं भीषणा। चिकित्सकविशेषज्ञाः अपि मन्यन्ते — मादक-द्रव्य-आसक्तान् अपराधिनः न, रोगिणः इव उपचारः करणीयः। अतः मम मुख्यमन्त्रिणं प्रति निवेदनम् — सर्वकारीय-क्षेत्रे अपि नशा-निवारणार्थं उत्तमा सुविधाः उपलब्धाः क्रियन्ताम्, येन संघर्षात् विमुक्तिं काङ्क्षन्तः जनाः साहाय्यं प्राप्नुयुः।

हल्द्वानीनगरे गुरुकुल-अन्ताराष्ट्रियविद्यालये नैनीतालजनपदसंस्कृतस्पर्धायाः विजेतारः पुरस्कृताः

हिमसंस्कृतवार्ता: दीनदयालशुक्लः हल्द्वानी।
हल्द्वानीनगरे गुरुकुल-अन्ताराष्ट्रियविद्यालये
उत्तराखण्ड-संस्कृताकादम्या हरिद्वारेण
(उत्तराखण्डसर्वकारेण) आयोजितः जनपदस्तरीयः
संस्कृतच्छात्रस्पर्धाविष्ठवर्गः सकुशलं
समपद्यत। कार्यक्रमस्य शुभारम्भः सभाध्यक्षेण वी.बी.
नैनवालेन विशिष्टातिथिना च रामनगरमहाविद्यालयस्य
डॉ.मूलचन्द्रशुक्लेन सरस्वतीमातुः पुरतः दीपप्रज्वालनेन
माल्यार्पणेन च विहितः। कार्यक्रमस्य समापनावसरे
मुख्यातिथिः नैनीतालस्य मुख्यशिक्षाधिकारी
गोविन्दजायसवालवर्यः कार्यक्रमं प्राशंसत्। सः सर्वेभ्यः
विजयिप्रतिभाभिः राज्यस्तरीयस्पर्धार्थितोः शुभकामनाः
प्राददात् अपि च सफलायोजनाय विद्यालयप्रबन्धनार्थं च
आभारं व्यज्जपयत्। प्रस्तुतीनाम् उत्कृष्टतां विलोक्य सः
स्वकीये उद्बोधने जनपदस्य अनेकेषु कार्यक्रमेषु
संस्कृतस्य न्यूनतमान् पञ्चकार्यक्रमान् निश्चयेन
आयोजयिष्यामीति आश्वासनं दत्तवान्। अध्यक्षः
गुरुकुल-अन्ताराष्ट्रियविद्यालयस्य निदेशकः
वी.बी.नैनवालमहोदय उक्तवान् यत् अतिथीनां स्वागतं
विधाय संस्कृतकार्यक्रमान् दृष्ट्वा अभिभूतः अस्मीति
न्यवेदयत्। मुख्यवक्ता विशिष्टातिथिः च
रामनगरमहाविद्यालयस्य सहायकप्राध्यापकः डॉ.
मूलचन्द्रशुक्लः वर्येण विजेतृभ्यः राज्यस्तरे
प्रतिभागित्वप्राप्तये शुभकामनाः प्रदत्ताः। अनेन सर्वासु
स्पर्धासु प्रतिभागिभ्यः अभ्यासेन सह नियमानां
परिपालनार्थं परामर्शाः पुरस्कृताः। अग्रे तेन स्वसम्बोधने
प्रोक्तं यत् छात्रान् संस्कृतभाषायां निहितानां
मूलतत्त्वानां तस्याः वैज्ञानिकदृष्टिकोणस्य
दार्शनिकपरम्परायाः च विषये गहनचिन्तनेन मननेन च
ज्ञानसंवर्धनाय प्रेरयितुमस्माभिः प्रयासो
विधेयः। नैनीतालस्थ- संस्कृतशिक्षायाः उपनिदेशकः
डॉ. यशोदाप्रसादः सेमल्टी छात्राणां प्रस्तुतीः प्रशंस्य
तेषाम् उज्ज्वलभवितव्यस्य कामनाम् अकरोत्। समस्तैः
अतिथिभिः विजयिप्रतिभागिभ्यः पुरस्कारराशिः
प्रमाणपत्राणि च प्रदत्तानि। विष्ठवर्गे
संस्कृतनाटकं, समूहगानं, समूहनृत्यं, वादविवादः,
आशुभाषणं, श्लोकोच्चारणम् इति षड्विधाः
प्रतियोगिताः आयोजिताः अभवन्। तत्र नाटके
श्रीसनातनधर्मसंस्कृतोत्तरमध्यमाविद्यालयेन हल्द्वानीस्थेन
प्रथमं स्थानं, प्रधानमन्त्र्युत्कर्षराजकीयबालिका-

विद्यालयेन हल्द्वानीस्थेन च द्वितीयं स्थानं प्राप्तम्।
समूहगाने के.वी.एम.पब्लिकविद्यालयेन हल्द्वानीस्थेन
प्रथमं, गुरुकुल-अन्ताराष्ट्रियविद्यालयेन हल्द्वानीस्थेन
द्वितीयं, राजकीय-इण्टरविद्यालयेन पश्यांस्थेन च तृतीयं
स्थानम् अर्जितम्। समूहनृत्यस्पर्धायाम् अटल-
उत्कृष्टराजकीय-विद्यालयेन फूलचौडस्थेन प्रथमं,
प्रधानमन्त्र्युत्कर्षराजकीयबालिका-विद्यालयेन
दौलियास्थेन द्वितीयं, राजीवगान्धिनोदयविद्यालयेन
स्यातकोटाबागस्थेन च तृतीयं स्थानं लब्धम्।
संस्कृतवादविवादस्पर्धायां राजकीय-विद्यालयेन
पतलोटरस्थेन प्रथमं, राजकीय-विद्यालयेन पश्यांस्थेन
द्वितीयं, श्रीसनातनधर्मसंस्कृतोत्तरमध्यमाविद्यालयेन
हल्द्वानीस्थेन च तृतीयं स्थानं प्राप्तम्। तद्वद्
आशुभाषणस्पर्धायां राजकीय-इण्टरविद्यालयः पश्यां
इत्यस्य दीपिका परगाई प्रथमं,
श्रीसनातनधर्मसंस्कृतोत्तरमध्यमाविद्यालयः हल्द्वानीस्थः
इत्यस्य अङ्कितः परगाई द्वितीयम्,
एम.बी.राजकीयस्नातकोत्तरमहाविद्यालयः हल्द्वानीस्थः
इत्यस्य हिमांशुः पोखरिया च तृतीयं स्थानम्
अलभन्त। संस्कृतश्लोकोच्चारणे
एम.बी.राजकीयस्नातकोत्तरमहाविद्यालयस्य
हल्द्वानीस्थस्य चन्द्रकान्तः कफल्टिया प्रथमं,
श्रीसनातनधर्मसंस्कृतोत्तरमध्यमाविद्यालयस्य
हल्द्वानीस्थस्य लोकेशभट्टः द्वितीयं, पी.एन.जी.
राजकीयस्नातकोत्तरमहाविद्यालयस्य रामनगरस्थस्य
पूजा मौलेखी च तृतीयं स्थानं प्राप्तवत्यः।

कार्यक्रमस्य कुशलं सञ्चालनं जनपदसंयोजकेन डा.
हेमचन्द्रजोशी महोदयेन दीप्ति जोशी इत्यनया च
संयुक्ततया कृतम्। धन्यवादज्ञापनं सहसंयोजकेन डॉ.
राजेन्द्रभट्टः इत्यनेन विहितम्। अस्मिन्नवसरे
जे.पी.सिंहः, डॉ. माजिलासोहनः, आशुतोषः साहः, कुसुमः
पालः, प्रिया कुमारी, यशवन्तः चौहानः, डॉ.
मूलचन्द्रशुक्लः, डॉ. हेमचन्द्रः तिवारी, भगवतीप्रसादः
शर्मा, माया बिष्टः, भावना बिष्टः, पुष्पा टम्टा, सुरेशः
पोखरिया, डॉ. हेमन्तः जोशी, डॉ. राजेशः पोखरिया,
दिनेशचन्द्रोपाध्यायः, डॉ. कमलः बेलवालः, डॉ. जगदीशः
पाण्डेयः, डॉ. दीपचन्द्रः जोशी इत्यादयः
निर्णायकाः, निर्णायकमण्डलसदस्याः,
दलशिक्षकाः, विद्यालयशिक्षकाः,
अभिभावकाः, प्रतिभागिनश्च उपस्थिताः आसन्।

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

अन्नदानं धर्ममूलम्

दानस्य महिमा असाधारणः। यत्र अवलोक्यते,
तत्रैव एकेन अपरस्य कृते दानं दीयमानमिव।
सृष्टौ हि दानमयं जगदिदं भगवता निर्मितं
प्रतीयते। भूमिः, जलं, वायुः, अग्निः, आकाशः,
सूर्यः, चन्द्रः, वृक्षः, लता, तृणम्, अन्नम्
इत्यादिकं सर्वमपि दानार्थं हि सज्जं, तत्परञ्च
दृश्यते। तस्मात् सुसूक्ष्मदृष्ट्या विचार्यते, तर्हि
समस्तजगदिदं दानमयमेव अवलोक्यते। मनुष्येण
प्रकृतितः एव दानशिक्षा इयं स्वीकरणीया।
अन्नदानं सर्वेषु दानेषु श्रेष्ठम्, यतोहि तस्य फलं
तत्काले हि प्राप्यते। तृप्तिदायकमेतत्, अन्यच्च,
मनःप्रियकरं, बलबुद्धिप्रादायकञ्च। अन्नदानेन
मनुष्यः परमगतिं प्राप्नुयात्, लोकलोकान्तरे च
सुखम् अधिगच्छेत्। अन्नदानेन सह जलदानमपि
सर्वेषां तृप्तिकारकं स्यात्, अतः जलदानस्य
महत्त्वम् असाधारणम्। भौतिकजगति सर्वेषु
जीवनीयेषु पदार्थेषु अन्नजलादीनां सर्वाधिकं
महत्त्वमस्ति, तदस्यावश्यकञ्च भवति। पृथिव्याः
वास्तविकं रत्नं तु एतदेव। उक्तमस्ति-
'पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं शुभाषितम्' इति।
अतः सर्वैरपि सक्षमैः मानवैः एतन्नस्य अवश्यं
दानं कर्तव्यम्। अनेन दानेन न केवलं मनुष्यः
हि, अपि तु देवः, असुरः, यक्षः, किन्नरः, नागः,
पितृगणः, गन्धर्वः, पशुः, पक्षी, कीटः, पतङ्गः,
वृक्षः, लता, वनस्पतिः इत्यादयः सर्वे संतुष्टाः
भवेयुः, यतोहि समस्तसृष्टिर्हि दानशीला वर्तते।

उपनिषत्सु प्राप्यते-

'अन्नं वै प्रजापतिः।' 'अन्नं ब्रह्मेति व्यजानात्।
अन्नाद्भवे खल्विमानि भूतानि जायन्ते। अन्नेन
जातानि जीवन्ति। अन्नं प्रयन्यभिसंविशन्ति।' 'अन्नाद्वा
प्रजाः प्रजायन्ते। याः काश्च पृथिवीं
श्रिताः।' यथाशक्यं स्वकल्याणाय अन्नस्य वितरणं
कार्यम्। अन्यथा दोषः बाधते।

वेदे उक्तमस्ति-

'मोघमन्नं विन्दते अप्रचेताः सत्यं ब्रवीमि वध इत् स
तस्य। केवलाद्यो भवति केवलादी।'।

भागवते-

'यावद् भ्रियेत जठरं तावत्सत्त्वं हि देहिनाम्।
अधिकं योऽभिमन्येत स स्तेनो दण्डमर्हति।'।
अतः पारस्परिकेण दानविनिमयमाध्यमेन हि
जगदिदं प्रवर्तमानमस्ति, अन्यथा समस्ताः
प्राणिनः अचलाः अभविष्यन्। तस्मात्
मनुष्यमात्रेण परहितं विचार्य पुण्याय अन्नादिदानं
कर्तव्यमिति, शुभम्।

पति- पत्न्योः मध्ये हास- परिहासम्
पतिः - भवती जानाति किं, पतिः
पमेश्वरस्य समानेव अस्ति?
पत्नी - (चिन्तयित्वा) आम्, अहं जानामि,
पतिः अर्थात् भवान् पमेश्वरः अस्ति, अहं

भक्ता अस्मि - एवं भगवन् नारायणः शिवः
च उक्तवन्तौ - ईश्वरः भक्तस्य नियन्त्रणे
अस्ति
पतिः - विदुषी अग्रवालः

हास्यकणिका

गीतायाः सन्देशः केवलं देशस्य सीमासु एव सीमितः नास्ति किन्तु सम्पूर्णस्य विश्वस्य कृते ग्रन्थः अस्ति - रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ता: - रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः हरियाणाप्रदेशस्य कुरुक्षेत्रे अन्ताराष्ट्रीयगीतामहोत्सवे हरियाणामण्डपस्य उद्घाटनं कृतवान्। अस्मिन् अवसरे सः अवदत् यत् गीतायाः सन्देशः केवलं देशस्य सीमासु एव सीमितः नास्ति; इति सार्वत्रिकशास्त्रम् वर्तते। सः अवदत् यत् गीतायाः प्रभावः अस्माकं सर्वेषां जीवने अभवत्, तथा च हरियाणा-सर्वकारः गीतायाः प्रचारार्थं पूर्णतया समर्थनं करोति।

हरियाणाप्रदेशस्य कुरुक्षेत्रे अन्ताराष्ट्रीयगीतासम्मेलने वदन् रक्षामन्त्री उक्तवान् यत् एतादृशाः कार्यक्रमः युवानां चेतनायाः जागरणार्थं महत्त्वपूर्णं भूमिकां निर्वहन्ति। सः अवदत् यत् गीतायाः उपदेशः पञ्चसहस्राधिकवर्षपूर्वं सर्वेषां मानवजातेः उत्थानार्थं दत्तं ज्ञानम् अस्ति। रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः अवदत् यत् यदि कश्चित् भारतस्य आत्मानं अवगन्तुं इच्छति तर्हि कुरुक्षेत्रे अवश्यमेव तत् अन्वेष्टव्यम्। सः अवदत् यत् गीतायाः सन्देशः जनान् सशक्तं करोति, निराशायाः अपि आशां प्रवर्तयति। पहलगाम-आतङ्कवादी-आक्रमणस्य उल्लेखं कुर्वन् रक्षामन्त्री भारतं शान्ति-पक्षे तिष्ठति इति अवदत्। परन्तु ये अस्माकं सहिष्णुतां दुर्बलतां भ्रमितवन्तः तेषां कृते गीतासन्देशेन प्रेरिताः भारतीयैः ऑपरेशन सिन्दूरस्य माध्यमेन उपयुक्तं उत्तरं दत्तम्।

हिमसंस्कृतवार्ता: , ईदरधीरजः, हैदराबादः

वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।

अद्य मया एका रोचिका वार्ता पठिता। प्राचीनः चीनदेशीयः औषधविशेषः, यस्य नाम जिन्फेन्ना गुलिका इति, तेन स्त्रीणां गर्भधारणक्षमता वर्धिता इति अध्ययनेन ज्ञातम्।

काव्या- आम्, तत् तु अद्भुतम्। पुरातनम् औषधविज्ञानं कथम् अद्यापि जनानाम् उपकाराय कल्पते इति दृष्ट्वा मया महान् आनन्दः अनुभूतः।

मया तु अन्यः विषयः पठितः। सन्धिवातस्य आरम्भः लक्षणेभ्यः बहुपूर्वं भवति इति एकस्मिन् दीर्घकालीने अध्ययने ज्ञातम्। तेन रोगस्य शीघ्रपरिज्ञानाय केचन पूर्वसङ्केताः अपि संशोधकैः ज्ञाताः।

नन्दिनी- आम्, एषा वार्ता तु अतीव उपयोगिनी। यदि रोगः पूर्वमेव ज्ञायते, तर्हि चिकित्सा सुलभा भवति।

मया एका अपरा वार्ता पठिता। लशुनस्य मुखधावनं प्रसिद्धैः पूतिनाशकैः समं कार्यकरम् अस्ति इति एकस्मिन् अध्ययने ज्ञातम्।

काव्या- अहो, प्रकृतेः शक्तिः अपारा। गृहे एव उपलभ्यमानैः पदार्थैः अपि स्वास्थ्यं रक्षितुं शक्यते इति ज्ञातम्।

मया तु एका चिन्ताजनिका वार्ता पठिता। कृपिजलं सर्वदा सुरक्षितं न भवति इति ग्वाटेमाला-देशे कृतया गवेषणया ज्ञातम्। यत् जलं सुरक्षितं मन्यते, तस्मिन्नेव अधिकः सङ्कटः वर्तते इति तैः उक्तम्।

नन्दिनी- एतत् तु सत्यमेव चिन्तायाः विषयः। यत् धनव्ययेन क्रीतं, तदपि अशुद्धम् इति।

अस्तु। अद्य अस्माभिः बहवः प्रमुखाः विषयाः चर्चिताः- प्राचीनम् औषधं, सन्धिवातस्य पूर्वसङ्केताः, लशुनस्य गुणाः, शुद्धे जले सङ्कटः च।

धन्यवादः काव्ये। पुनः मेलिष्यावः। शुभमस्तु।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी जी-२० शिखरसम्मेलनस्य अनन्तरं स्वदेशं प्रत्यागतवान् तेनोक्तं यत् शिखरसम्मेलनं समृद्धेः सततविश्वस्य स्थापनायां योगदानं दास्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी जोहान्सबर्गनगरे जी-२० शिखरसम्मेलनस्य सफलतायाः प्रशंसाम् अकरोत्। सः अवदत् यत् एतत् सफलं शिखरसम्मेलनं समृद्धेः, सतत विश्वस्य स्थापनायां च योगदानं दास्यति। सोशलमीडिया मध्ये मोदीमहोदयः दक्षिण-अफ्रिकादेशस्य जनानां, राष्ट्रपतिः सिरिल रामाफोसावर्यस्य, दक्षिण-अफ्रिकासर्वकारस्य च शिखरसम्मेलनस्य सफलायोजनाय कृतज्ञतां प्रकटितवान्। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् विश्वनेतृभिः सह तस्य अन्तरक्रियाः अतीव सफलाः अभवन्, येन विभिन्नैः देशैः सह भारतस्य सम्बन्धः अधिकः सुदृढः भविष्यति। जोहान्सबर्ग जी-२० शिखरसम्मेलनस्य अनन्तरं प्रधानमन्त्री मोदी स्वदेशं प्रत्यागतवान्। ध्यातव्यं वर्तते यत् प्रधानमन्त्री दक्षिण-अफ्रिकादेशस्य यात्रां शुक्रवासरे आरब्धवान्। सः अनेकेषां

प्रमुखनेतृभिः सह वार्ताम् अकरोत्, यत्र फ्रांसस्य राष्ट्रपतिः इमैनुएल मैक्रोन्, जर्मनीदेशस्य चान्सलरः फ्रेडरिक मेर्ज, विश्वव्यापारसङ्गठनस्य महानिदेशकः नोजी ओकोन्जो-एबियाला, इथियोपियादेशस्य प्रधानमन्त्री अबी अहमद अली, अन्ताराष्ट्रीयमुद्राकोषस्य प्रमुखा क्रिस्टालिना जॉर्जोवा, इटलीदेशस्य प्रधानमन्त्री जियोर्जिया मेलोनी च सन्ति। प्रधानमन्त्री मोदी जी-२० शिखरसम्मेलनस्य तृतीयसत्रं सम्बोधितवान्। अस्मिन् सत्रे सर्वेषां न्यायपूर्णं भविष्यं सुनिश्चितं कर्तुं बलं दत्तम्, यत्र महत्त्वपूर्णनिजाः, कृत्रिमबुद्धिः इत्यादिषु क्षेत्रेषु विशेषं ध्यानं दत्तम् आसीत्। प्रधानमन्त्री मोदी प्रौद्योगिक्याः मानवकेन्द्रितं न केवलं वित्तकेन्द्रितं कर्तुं, वैश्विकहिते तस्य उपयोगं कर्तुं च आह्वानं कृतवान्। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् कृत्रिमबुद्धेः विषये भारतस्य दृष्टिकोणः समानप्रवेशः, कौशलप्रशिक्षणः, उत्तरदायीप्रयोगः च इति त्रयः स्तम्भाः आधारितः अस्ति। सः अवदत् यत् भारतस्य लक्ष्यं तस्य लाभः देशस्य प्रत्येकं भागं यावत् भवतु इति वर्तते। प्रधानमन्त्रिणा कृत्रिमबुद्धेः उपयोगः वैश्विकलाभाय भवति, तस्य दुरुपयोगः पूर्णतया निवारितः इति सुनिश्चितं कर्तव्यम् इति बोधयति स्म। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् भारतं आगामिवर्षे फरवरीमासे कृत्रिमबुद्धिप्रभावशिखरसम्मेलने विश्वनेतृणां स्वागतं कर्तुं उत्सुकः अस्ति।

महिलानां कृते राष्ट्रिय-महिला-आयोगेन हेल्ललाइन-सङ्ख्या-१४४९० इति प्रारब्धा

हिमसंस्कृतवार्ता: - महिलानां कृते राष्ट्रिय-महिला-आयोगेन हेल्ललाइन-सङ्ख्या १४४९० इति प्रारब्धा। ध्यातव्यं वर्तते यत् एतेन संकटग्रस्तानां महिलानां कृते द्रुततरं सुलभतया च सहायतां सुनिश्चितं भवति। एकस्मिन् वक्तव्ये

आयोगेन उक्तं यत् एषा टोल-फ्री-सङ्ख्या आयोगस्य विद्यमान-सहायता-रेखाभिः सह सम्बद्धस्य सुलभ-स्मरणीय-लघु-सङ्केतस्य कार्यं करोति, येन महिलाः विलम्बं विना सहायतां प्राप्तुं शक्नुवन्ति। एषा नूतना हेल्ललाइनसङ्ख्या हिंसायाः, उत्पीडनस्य, अथवा कस्यापि प्रकारस्य दुःखस्य प्रत्यक्षीकरणं कुर्वतीनां महिलानां तत्कालं सहायतां दातुं आयोगस्य सततं प्रयत्नाः सुदृढां करोति।

लीलाशुकः महान् संस्कृतकविः

लीलाशुकः महान् संस्कृतकविः अलङ्कारशास्त्रज्ञः च आसीत्, श्रीकृष्णकर्ममृतेन रचिता महाकविः जयदेवाचार्यः अनन्तरं सः १३ शताब्द्यां श्रीकृष्णभक्तिं उच्चतमस्तरं प्रति नीतवान्। सः श्रीबिल्वमङ्गलस्वामी अथवा विल्वमङ्गलं स्वामी, विल्वमङ्गलं स्वामी, बिल्वमङ्गल ठकुरा अथवा लीलासुकुडा इति नाम्ना प्रसिद्धः अस्ति। लीलासुका कृष्णस्य महिमा पुष्पगुच्छरूपेण उपमा कर्तुं शक्यते। कर्णामृतशब्दस्य अर्थः 'कर्णानां कृते अमृतम्' इति। विल्वमङ्गलं स्वामीयः श्रीकृष्णकर्मणुरतमस्य रचयिता अस्ति। सः स्वामी

देशिकनस्य (1268-1369 ई.) समकालीनः आसीत्। सः भागवतपुराणस्य रचयितस्य श्रीकृष्णस्य लीलानां वर्णनं महता हर्षेण अकरोत् इति कारणतः सः लीलासुका इति प्रसिद्धः आसीत्। परम्परानुसारं लीलासुका शैवकुटुम्बस्य आसीत्। परन्तु सः कृष्णभक्तः अभवत्। सः भागवतपुराणप्रसस्तस्य अनुसरणं कुर्वता नारायणभट्टथिरी (श्रीनारायणीयमस्य लेखकः), पुत्तनम्, वासुदेवम्बूदिरी इत्यादीनां केरलस्य महाभक्तानां, कृष्णविद्वान् च परम्परायाम् आसीत्। लीलासुका केरलस्य मुक्कतलै नाम्ना स्थानात् इति केचित्। परन्तु केचन तेलुगुविद्वान्सः दावन्ति यत् लीलासुका दक्षिणभारतस्य आन्ध्रप्रदेशस्य कृष्णमण्डलस्य श्रीकाकुलमक्षेत्रे निवसति स्म यदा आन्ध्र, कर्नाटक, महाराष्ट्रराज्यानि एकराज्यानि

आसन् प्रारम्भिकजीवने सः चिन्तामणिना सह सङ्गीतनृत्यकुशलेन सह सम्बन्धे आसीत्। एकदा सा तं व्याकरण-नाट्य-अलंकार-विज्ञान-प्रवीणतायाः विषये विडम्बयति स्म ततः अवदत् यत् यदि तस्य तस्याः प्रति स्नेहस्य स्थाने ईश्वरस्य प्रति सहस्रगुणं प्रेम भवति तर्हि भवन्तः परमं सहजतया ज्ञास्यन्ति इति। सः एव बिल्वमङ्गलमस्य जीवनस्य मोक्षबिन्दुः अस्ति। स्वजीवनस्य यथार्थं भाग्यं दर्शयित्वा श्रीकृष्णं धन्यवादं दत्त्वा श्रीकृष्णस्य भक्तिसेवायां निमग्नः अभवत्। सः स्वस्य कृतिकृष्णकर्मस्य आरम्भं स्तोत्रेण करोति- कृष्णकर्मते तेन लिखितानि स्तोत्राणि गायन-नृत्य-अभिनय-चित्र-शिल्प-शिल्प-उपयोगि-कृतयः इति वक्तुं शक्यन्ते, तस्मिन् ३२८ स्तोत्राणि सन्ति।